

Finnország a szabad hozzáférés mellett

Finnország valamennyi egyeteme, műszaki főiskolája és kutatóintézete a *BioMed Central* tagjává válik. A megállapodás mintegy huszonezer tanárt és kutatót érint, s fedezi publikációs költségüket a több mint száz, szabad hozzáférésű *BioMed Central*-folyóiratban. A megállapodást a *FinELib* (Finn Nemzeti Elektronikus Könyvtár) konzorcium közreműködésével kötötték. Finnország az első állam, amelynek nemzeti szintű megállapodása van a szabad hozzáférés támogatásáról.

/Managing Information, 11. köt. 5. sz. 2004. p. 37.
Library Hi Tech News, 21. köt. 7. sz. 2004. p. 42./

(Z. D.)

Skóciában is támogatják a szabad hozzáférést

A Skót Egyetemi és Kutatói Könyvtárak Szövetsége (Scottish Confederation of University and Research Libraries = SCURL) nyilatkozatban állt ki a szabad hozzáférésű folyóiratok mellett, tarthatatlannak nevezve a jelenleg működő rendszert. Véleményük szerint, mivel a tudományos kutatások közpénzből folynak, eredményeiket ingyen kell közzétenni. Bízunk benne, hogy a Skóciában tapasztalható növekvő érdeklődés kedvez az átalakulásnak. A nyilatkozat szerint pályázati támogatásban csak az részesülhet, aki az eredményeket szabad hozzáférésű folyóiratokban vagy tároló könyvtárban teszi közzé. A SCURL azt tervezi, hogy támogatni fogja a tudósokat, hogy szabadon hozzáférhető folyóiratokban publikáljanak. A szövetség 2004. októberre magas szintű találkozót szervez, amelynek célja egy nemzeti deklaráció megfogalmazása lesz.

A nyilatkozat megtalálható a <http://scurl.ac.uk/WG/SSISWGOA/declaration.htm> címen, vagy szöveges dokumentumként letölthető.

/Information World Review, 2004. augusztus 19.
<http://www.iwr.co.uk/News/1157450/>

(Z. D.)

Veszélyben a szabad hozzáférésű kiadványok

A közelmúltban jelent meg *Nancy Kranich*, az Amerikai Könyvtári Szövetség (American Library Association) korábbi elnökének és a New York-i Egyetemi Könyvtárak egykori vezetőjének tanulmánya a *Free Expression Policy Project* (FEPP) támogatásával. Az ötvennyolc oldalas, *The Information Commons* című munka arra hívja fel figyelmet, hogy a technológiai korlátozások, a szerzői tulajdonságok és a szerzői jogokat érintő változások és egyéb körülmények fenyegetik a szabad hozzáférésű kiadványokat. A tanulmány megoldási lehetőségeket is ajánl, elsősorban a szabad szoftverek és a szabad hozzáférésű kiadványok támogatásával.

A tanulmány html változata: <http://www.fepproject.org/policyreports/infocommons.contentsexsum.html> pdf formátuma: <http://www.fepproject.org/policyreports/InformationCommons.pdf>

/Information Today, 21. köt. 7. sz. 2004. <http://www.infotoday.com/it/jul04/newsbytes.shtml>
Library Journal, 2004. július 15. <http://www.libraryjournal.com/index.asp?layout=articleArchive&articleid=CA434423/>

(Z. D.)

A Springer az Open Choice kritikájáról

Miként arról a *TMT* is hírt adott (2004. 11. sz. p. 525.), a *Springer* kiadó a közelmúltban az *Open Choice* meghirdetésével válaszolt a szabad hozzáférésű (OA) kiadványok kihívására. Ezt azonban az OA hívei azzal támadták, hogy túl nagy kiadást jelent

a szerzőknek, illetve nem valódi szabad hozzáférésről van szó, hisz a jogok a Springernél maradnak.

A támadásokra a Springer képviselői vágtak vissza: a cikkenkénti háromezer dolláros díj nagyobb ugyan a PLoS ezeröttszáz dolláros díjánál, ám ez egy működő, fenntartható modellt jelent. Ami a jogokat illeti, szerintük ezek nem olyan fontosak a cégnek, pusztán szerzőiket kívánják megvédeni attól, hogy más nyereségérdekelte kiadók felhasználják cikkeiket. Az Open Choice lehetővé teszi, hogy a szerzők tanulmányaikat saját vagy intézeti gyűjteményükben is közzétegyék.

A Springer egyelőre nem ítéli olyan jelentősnek a kérdést. Az eddigi visszajelzések szerint szerzőiknek fele nem is hallott a szabad hozzáférésről: akik hallottak róla, azoknak is kevesebb mint a felét érdekli a lehetőség. Még abban is kételkednek, hogy öt éven belül szerzőiknek több mint 5–10%-a választaná ezt a megoldást. A cég vezetői szerint a szabad hozzáférés hívei a jó és a rossz harcra igyekeznek beállítani a kérdést, a Springer célja azonban éppen az, hogy az érzelmi elemeket kiszűrje.

/Information World Review, 2004. szeptember 20.
<http://www.iwr.co.uk/News/1158226/>

(Z. D.)

Az OhioLINK támogatja a PLoS-publikációkat

A nyolcvannégy egyetemi és főiskolai könyvtárat, valamint az Ohioi Állami Könyvtárat tömörítő Ohio Könyvtári és Információs Hálózat (OhioLINK) programot hirdetett a *Public Library of Science (PLoS)* szabad hozzáférésű kiadó támogatására. Ezentúl, ha egy OhioLINK-tagintézmény kara vagy kutatója a *PLoS Biology* vagy a *PLoS Medicine* folyóiratokban teszi közzé tanulmányát, a publikálási költségek felét az OhioLINK állja. (Ez jelenleg ezeröttszáz dollárt jelent.)

Az OhioLINK már korábban is bizonyította a szabad hozzáférésű publikációk iránti elkötelezettségét, amikor 2003 novemberében intézményi tagként csatlakozott a BioMed Central szabad hozzáférésű kiadóhoz. Az OhioLINK-et alkotó szervezetek közül hat (Denison University, Kenyon College, Oberlin College, Ohio Wesleyan University, Ohio State University, College of Wooster) intézményi tagként is támogatja a PLoS-t.

Kapcsolódó honlapok:

OhioLINK: <http://www.ohiolink.edu>

PloS: <http://www.plos.org>

/OhioLINK-sajtóközlemény, 2004. június 1. <http://www.ohiolink.edu/about/pr/pr20040602.html>
Library Journal, 2004. július 15. <http://www.libraryjournal.com/index.asp?layout=articleArchive&articleid=CA434423/>

(Z. D.)

A ScienceDirect-előfizetések újabb lemondásai

Több vezető egyesült államokbeli egyetem és főiskola után (vö. *TMT*, 2004. 8. sz. p. 366.) négy minnesotai magánfőiskola mondta le az Elsevier ScienceDirect szolgáltatását. Az elmúlt három évben ezek az intézmények egy olyan csomagot használtak, amely mintegy 700 elektronikus folyóirathoz kínált hozzáférést. Közülük soknál nem volt kedvező az ár-érték arány. A főiskolák a nagy költségek miatt voltak kénytelenek visszamondani az előfizetést, amivel a karok is egyetértettek. A minnesotai főiskolák a szabad hozzáférésű folyóiratokban látják a kedvezőtlen folyóiratcsomag-előfizetések alternatíváját.

/Library Hi Tech News, 21. köt. 7. sz. 2004. p. 42/

(Z. D.)

Informatika és számítástechnika az EBSCOhoston

Az *Internet & Personal Computing Abstracts (IPCA)* ezentúl az EBSCOhost interfészen keresztül is elérhető, ami bővíti a tájékoztatói lehetőségeket az EBSCOhost segítségével elérhető számítástechnikai és internetes publikációkról. A korábban *Microcomputer Abstracts* néven megjelenő kiadvány az 1980-as évektől kezdve több mint négyszáz szakmai folyóiratot, vezető számítástechnikai lapot és kereskedelmi közleményt (pl.: *Byte.com*, *PC World*, *Macworld*, *Linux Journal*) szemléz, indexel, és a publikációkból (valamint több száz népszerű magazin témába vágó cikkeiből) kivonatot készít.

Ezzel párhuzamosan egy új, kiegészítő adatbázis is elérhetővé vált az EBSCOhost segítségével: az *EBSCO Technical Package*. A csomag egyesíti az